

Myriam Graulus

Annemie Verhoyen

Aan de vooravond van het derde trimester, wat zoals elk schooljaar weer gekenmerkt wordt door een rijkelijk gevulde agenda, zeker wanneer je zoals mijn gesprekspartner Myriam Graulus als hoofdvakdocent aan het Koninklijk conservatorium Gent aan het werk bent en daarnaast nog een carrière weet uit te bouwen als uitvoerend kamermusicus, bleek het wonderwel toch te lukken om een datum te prikken voor dit interview.

Het werd een boeiend gesprek waarin we niet alleen terugblikten op het verleden, met die allereerste verkennende stapjes in een warm muzikaal nest, maar ook vooruitkijken naar wat de toekomst brengt met de volgende artistieke projecten van deze veelzijdige fluitiste.

Hoe het allemaal begon

Myriam groeide op in de buurt van Brussel, in een huis waar altijd wel muziek te horen was. Haar vader had een bijzondere kijk op het leven en leerde haar om steeds een weg te vinden om het nuttige aan het aangename te paren. Nederlands leren op een taalkamp in de vakantie? Dat kon toch even goed op een leuke manier, door bij voorbeeld op een Nederlandstalig muziekkamp te gaan? Thuis begeleidde haar moeder haar op de piano. Ook schreef ze gedichten, op een eigen creatieve manier. Haar vader was dan weer dol op opera waardoor Myriam van jongs af aan muziek leerde ervaren via de stem, met

woorden en verhalen. Die passie heeft zonder twijfel een grote stempel gedrukt op Myriams fascinatie voor het zangerige aspect van het fluitspel. Vader Graulus nam zijn kleine meisje ook mee naar concerten van Jean-Pierre Rampal, wiens indrukwekkende persoonlijkheid toch wel een diepe indruk maakte. Bovendien kreeg Myriam aan de muziekacademie les van een Franse fluitlerares, waardoor ze helemaal meegenomen werd in die typische stijl van de toenmalige Franse fluitschool met onder meer Maxence Larrieu, Aurèle Nicolet, Alain Marion en Peter-Lukas Graf als grote voorbeelden.

Een professionele muziekopleiding

Later studeerde Myriam aan het Koninklijk Conservatorium van Den Haag in de klas van de geweldige fluitist en pedagoog Eric Dequeker en de inspirerende docent orkestpraktijk Paul Verhey. Eric wekte in Myriam de liefde voor een mooie expressieve klank, onberispelijke techniek en gedifferentieerde interpretaties afhankelijk van de stijl en stijlperiodes waarin de muziek geschreven werd, wat hij direct van zijn fluitleraar Frans Vester had meegekregen. Myriam ging ook vaak luisteren naar de groepslessen van Frans Vester en ook die van zijn student, Barthold Kuijken, die destijds als docent traverso aan het werk was in Den Haag. Frans Vester publiceerde artikelen over de interpretatie van fluitmuziek uit de achttiende en negentiende eeuw, verzameld onder de titel *Beter een originele geest dan een origineel instrument*, waarbij hij pleitte voor een contrasterend spel en een kennis van de diverse stijlen op de moderne fluit. Een tijdlang nam Myriam ook privélessen traverso waarbij ze het erg verrijkend vond en heel veel plezier beleefde aan bespelen van de voorloper van onze moderne Boehm-fluit.

De start van een muzikale loopbaan

Na het afronden van haar professionele muziekstudies in 1989 verhuisde Myriam voor twee jaar naar Latijns-Amerika. Ze gaf er fluitlessen aan het Conservatorium van Quito. Samen met haar man, pianist, die in Ecuador zijn burgerplicht vervulde, verkende en ontwikkelde ze het fluit en piano repertoire. Ze gaf er talrijke concerten, niet alleen als kamermuzikante maar ook als soliste. Met het plaatselijke symfonieorkest vertolkte ze fluitconcerti van Carl Reinecke, Franz Danzi en Wolfgang Amadeus Mozart. Myriam nam ook enkele jaren deel aan het Fluitfestival van Quito en aan het Equatoriaanse festival voor hedendaagse muziek, waar ze de kans kreeg Tristan Murail persoonlijk te ontmoeten.

Bij haar terugkeer in Brussel kon Myriam aan het werk

als assistente van Eric Dequeker op het Koninklijk Conservatorium van Gent (HoGent). Amper een jaar later overleed Eric plotseling op 38-jarige leeftijd. Dit was een grote schok, zowel voor Myriam persoonlijk als voor heel muzikaal Vlaanderen en Nederland. Vanuit HoGent werd Myriam, samen met Philippe Benoit (eveneens oud-student van Eric) gevraagd om de fluitklas van Eric over te nemen. Tot op vandaag vindt Myriam het nog steeds erg belangrijk Eric's pedagogische missie verder te zetten en mee te nemen in haar eigen lespraktijk.

De fluitklas aan HoGent

De voorbije decennia bouwde Myriam een klas met een internationale uitstraling uit.

Fluitisten uit alle uithoeken van de wereld komen naar Gent om bij haar te studeren.

Over wat de opleiding in haar klas nu zo bijzonder maakt, laten we Myriam hier even zelf aan het woord.

“Een kunstenaar moet eerst zijn vak in al zijn facetten kennen.

Een solide techniek is nodig om de muzikale redevoering te articuleren, te zingen, te fraseren, te kleuren en deze te modelleren met stijl, intensiteit, contrast en persoonlijkheid.

Hedendaags repertoire heeft daarin ook een prominente plaats.

Het is voor mij belangrijk om een klas te vormen waarin men elkaar ondersteunt: klasconcerten, groepslessen, masterclasses, gesprekken om als docent zo dicht mogelijk bij de beleving van de studenten te blijven, die af en toe twijfels en vragen ervaren.

Ik hecht veel waarde aan het lichaam, de houding, de verankering, het lichaamsbewustzijn.

Ook het leren spelen uit het geheugen is voor mij belangrijk: uit het hoofd spelen is een rijke ervaring voor de zintuigen en de kennis van de werken is ongeëvenaard.

Ik zou zeggen dat ik mezelf zie als een gids in het parcours van mijn studenten, zodat ze hun persoonlijkheid kunnen ontdekken en ontplooiën, en hun eigen muzikale projecten kunnen ontwikkelen.

Dit kan een opzetten van een eigen lespraktijk of het ambiëren van een orkestjob zijn, maar evengoed een muziektheater voor peuters, om maar een voorbeeld te geven.

Ik ben daar om de studenten de ruimte te geven om uit te vinden welke muzikant ze zijn en willen worden.“

Opnieuw studeren

Op 42-jarige leeftijd, met vier kinderen en een baan in Gent, besloot Myriam ook nog even opnieuw te gaan studeren. In haar muziekensembles gespecialiseerd in hedendaagse muziek, miste ze naar eigen zeggen de echte kennis over hedendaagse technieken en repertoire. Ze had ook nood aan nieuwe inspiratie om haar eigen hedendaagse ensembles een extra boost te geven. Een ontmoeting met fluitist Harrie Starreveld, een unieke persoonlijkheid met een boeiende carrière, zette haar er toe aan een tweejarige opleiding in hedendaagse

fluittechniek te starten in zijn fluitklas aan het Conservatorium van Amsterdam. Dit was voor Myriam meteen een uitgelezen manier om het fluitrepertoire uit de 20ste en 21ste eeuw te ontdekken en zich te verdiepen in het werk van componisten zoals Salvatore Sciarrino, Brian Ferneyhough, Pierre Boulez, Toshio Hosokawa, Karl-Heinz Stockhausen en nog zovele anderen... Het werd best wel pittig om dit alles te gaan combineren en ineen te puzzelen maar tot op vandaag heeft ze nog geen seconde spijt gehad van haar keuze. Maar Harrie Starreveld was meer dan alleen een fluitdocent. Vanuit zijn achtergrond als grafisch ontwerper was hij ook steeds bezig met de vormgeving van een performance op een podium. En ook hieruit wist Myriam heel wat inspiratie te halen die ze later meenam in de ontwikkeling van haar eigen artistieke projecten op het concertpodium.

Een leven als uitvoerend musicus

Hoewel Myriam erg gepassioneerd is in haar job als fluitdocent, waarbij ze regelmatig ook masterclasses geeft in onder meer Spanje, Taiwan, Mexico, Ecuador, USA ... bleef ze ook haar ambities als uitvoerend musicus koesteren. Tussen 1991 en 1995 proefde ze van het orkestleven en speelde ze in verschillende symfonische orkesten, waaronder het Residentie Orkest van Den Haag, het Radio Filharmonisch Orkest van Hilversum en het kamerorkest I Fiamminghi. Weliswaar erg interessant (het spelen van de grote fluitsolo's in het orkest gaf haar vleugels) maar voor Myriam misschien toch niet de ultieme droomjob, want een te drukke agenda en een te strak regime waarbij je vooral toch heel strikt aan de muzikale wensen van de dirigent moet voldoen, aldus Myriam. Haar hart gaat toch meer uit naar muziek spelen in kleinere settings, naar kamermuziek projecten die ze zelf op poten kan zetten en zelf kan ontwikkelen. Zo maakte Myriam deel uit van ensembles zoals *Musique Nouvelle*, *Zeitklank* en *Qo-2* met wie ze opnames realiseerde, nieuwe werken creëerde en op het podium

stond in festivals zoals *Ars musica* (Brussel), *Musica Sacra* (Maastricht) en *Impuls Festival* (Graz). Het was een bijzondere ervaring te kunnen werken met componisten zoals Kunzu Shim (Berlijn) en Brian Ferneyhough (Engeland) of in projecten te stappen met andere kunst disciplines zoals het dansgezelschap *Antonini & Kaiser* uit Duisburg.

Sinds respectievelijk 2008 en 2009 was ze ook te zien en te horen met het duo *Mythos* met de Japanse pianiste Tomoko Honda en het duo *Les Heureux Moments* met fluitiste Pascale Simon.

Een septet met zeven fluitspelers

Maar de kers op de taart is wellicht het septet *Vibrations*, opgericht in 2015.

“In eerste instantie zou men denken dat je niets kunt doen met zeven fluiten, maar vergis je niet, sinds 10 jaar vervelen we ons geen minuut met de hele familie fluiten, van piccolo tot en met de bas- en contrabasfluit,” aldus Myriam. *Vibrations* is een gezelschap van zeven fluitspelers met verschillende achtergronden maar met één gemeenschappelijke wens: een ontdekkingsreis maken naar repertoire dat even gevarieerd als uniek en innovatief is. Naast traditionele muziek uit Bulgarije, Ierland, Zweden of Brazilië in eigen arrangementen, herwerkt het ensemble ook jazzmuziek. Hierbij wordt de

rijkdom aan expressie, die zo typerend is voor de fluit, benadrukt en worden bepaalde stilistische vooroordelen, die vaak verbonden zijn aan ons instrument, overstegen. Maar *Vibrations* fungeert ook als een soort creatief laboratorium voor één van de leden, Eric Leleux, die regelmatig originele arrangementen maakt van muziek uit renaissance en barok. Hij deinst er dan ook niet voor terug om orgelwerken van Dietrich Buxtehude en Johann Sebastian Bach om te zetten voor dit zevenkoppig ensemble.

Heel bijzonder is ook het nieuwste project rond de twaalf fantasieën voor fluitsolo van Georg Philipp Telemann in een setting voor fluitenkwartet (drie fluiten en altfluit). De idee voor deze transcriptie ontstond aanvankelijk in een educatieve context met als doelstelling de structurele en harmonische rijkdom van deze minatuur-composities, elk met hun eigen tonaliteit en eigen klankkleur, alsook de subtiele polyfonie die eruit voortkomt, beter te leren begrijpen. Met zijn realisaties heeft Éric Leleux echter de oorspronkelijk didactische doelstelling ruimschoots overtroffen. Van dit unieke project werd ondertussen een cd opname en een muziekuitgave gerealiseerd.

In de voorbije jaren ontstond ook een aantal nieuwe hedendaagse composities die aan *Vibrations* zijn opgedragen, waarvan een aantal te vinden zijn op hun eerste album *Strange Meeting*. Momenteel zijn nog meerdere nieuwe composities in de maak, onder meer van enkele vrouwelijke componisten. Ook kijken de leden van *Vibrations* al uit naar het nieuwe werk dat Vlaamse componist Daan Janssens voor hen aan het schrijven is. Aan de zijlijn wou Myriam ook nog even dit niet onbelangrijke detail meegeven:

Met ons ensemble Vibrations voeren we het volledige repertoire uit uit het hoofd (met uitzondering van de nieuwe hedendaagse composities) Het geheugen permittiert ons op het podium vrij te bewegen. Onze concerten zijn feestelijk!

De diepere betekenis van muziek

Over wat muziek voor haar betekent, laten we Myriam nog even zelf aan het woord.

“Ik ben ervan overtuigd dat onze wereld behoefte heeft aan schoonheid, ik voel me verbonden met alle kunstenaars: de musici, acteurs, dansers, beeldhouwers, schilders, dichters, circusartiesten die zich in een creatieproces bevinden. Ik bewonder en respecteer hen diep: we besteden duizenden uren werk aan het verfijnen van onze kunst en deze te delen door middel van onze uitvoeringen en onderwijs. Onze plaats in de wereld is van het grootste belang. Politici houden hier geen rekening mee, maar de kunsten in al hun disciplines zijn van essentieel belang en zijn naar mijn mening dragers van vrede.”

Of om het met de woorden van André Jolivet te zeggen: *“La flûte animée par le souffle est le meilleur moyen d'exprimer les sentiments qui nous relient non seulement à nos contemporains, à tous les êtres qui ont vécu sur*

terre, mais à cet ensemble de forces qui constituent l'univers.' (De fluit, bezield door de adem, is het beste middel om de gevoelens uit te drukken die ons niet alleen verbinden met onze tijdgenoten, met alle wezens die op aarde hebben geleefd, maar met die verzameling van krachten die het universum vormen.)

Info opleiding en toelatingsproeven Koninklijk Conservatorium Gent
Fluitklas Myriam Graulus

Sessie juli
12.06.25, deadline indienen portfolio
30.06 – 04.07.25, proef

Sessie augustus
08.08.25, deadline indienen portfolio
25.08 – 29.08.25, proef
www.schoolofartsgent.be/studeren/opleidingen/klassieke-muziek

fotomateriaal copyright Nicolas Marchant

De Dwarsfluitreparateur voorheen reparateur Muziek Hakkert Eric Koppol

Alleen Dwarsfluiten

- Onderhoud
- Reparatie
- Poetsen/Reinigen
- Gehele revisie

Prijsopgave vooraf

Rotterdam Zuid
Bel voor een Afspraak
Tel: 06-11093803

www.dwarsfluitreparateur.nl
Mail: info@dwarsfluitreparateur.nl

Flutist Quarterly DIRECT TO YOUR DESKTOP

Join the National Flute Association as an e-member and pay lower rates and no postage charges.

Receive *The Flutist Quarterly*, the annual membership directory, and the Convention program book online!

E-membership brings you each issue of the magazine without the delay or expense of postage! As an e-member you also will receive our monthly e-newsletter, be qualified to register for the annual NFA convention and apply for competitions, and enjoy other membership benefits.

Call 1-312-332-6682, contact vpampe@nfaonline.org, or visit nfaonline/The-Organization/Membership/